

Redactiunea

se affia in

Strat'a tragatorului

(Lóvész-utca), Nr. 5.

Scrisorile nefrancate nu se primescu ecătu numai de la correspondintii regulari ai „Federationii.“ Scrisori anonime nu se publica. Articlii trasi si nepublicati se voru arde si numai la cerere espressa se retorna.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Appare Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune 3 fl. v. s.
Pre siesse lune 5 „ „ „
Pre annulu intragu 10 „ „ „

Pentru Romani'a:

Pre an. intragu 30 Fr. = 30 Lei n.
Pre 6 lune 16 „ = 16 „ „ „
Pre 3 — 8 „ = 8 „ „ „

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrale pentru fiisce-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia. Unu esemplariu costa 10 cr.

Citare de prenumeratiune la diariulu

FEDERATIUNEA

Cu 13/1 Octobre se incepe patrariulu nostru allu an. currinte, rogamu deci tota onorea pre acei domni, cari voru se aiba foi'a nostra neintreptu si intragu acestu patrariu de annu, ca binevoiesca a nu intardia cu prenumeratiunea. — Totu-odata insistemu a si pre acei domni, cari sunt inca in tiantia cu pretiulu de prenumeratiune annii trecuti seuu cellu currinte, ca binevoiesca a-si refu socotelele cu sta occasiune.

Avendu buna sperantia, ca baremu a insemnata parte din restantie va surge cu acesta occasiune, annunciama, ca in aceste lune foi'a nostra era-si appare de doue ori pre septemana.

Redactiunea.

Pest'a, 27/15. Sept. 1873.

(i.) „Prim'a virtute a unui poporu e, a ave incredere in sine insu-si; a dubita in efficacitatea fortieloru le.“

Ore poporulu romanu are ellu increde in sine insu-si? Ore cunosce-si ellu sielle salle, si daca le cunosce, stimele ellu seuu ba? — Aceste sunt inbarile, cari trebue se ni le punemu, la cari trebue se respundemu asta-di aceste dile de grea tentatiune.

Man'a mi-tremura sub greutatea deidului, anim'a-mi pare ca a incetatu a mai palpita, unu fiuru rece ca ghiama-mi-a cuprinsu totu corpulu, ca-ee respunsulu la aceste intrebari, cari ngu celle mai delicate corde alle ani romane, este dorerosu, ellu este negativu. Suntemu betrani ca Rom'a a betrana, si ni place a ni maguli a ne desmerda in glori'a strabun, dar nu cautamu se attestamu in fapte genuinitatea sangelui, eredi de la acei stramosi, cari totu-de preferiau a mori mai bine cu gloria batalia, de catu a traí secli de anni rusfnosa sclavia. Lungu este sfrulu diloru, ce noi i-am percursu in sclavia elle sunt ranele si crunta suvenirea apiloru funesti ai barbarismulu cru-ru, si noi nice asta-di nu suntemu salde vieti'a viiloru mortisi ni nisuiumu pune capetu sufferiintieloru prin infortiile nostre, ci lassamu se ni aline verile acei-a, cari ni-au causatu ranele au bagamu de seama, ca medicamente ce ei ni le dau sunt mestecate cu vinu.

Descendinti ai cellui mai bravu poporu ce a essistatu vre-odata pre acestu mentu, frati dulci cu a trei'a parte intrag'a poporatiune a Europei de ad-di, amu ajunsu la rolulu de servi petui ai unei mane de omeni, cari nu cu ajutoriulu braciiloru si a averei stre au scapatu pana acum din ghiame mortii. Si pentru ce nu ne potemu aventá la una pusetiune mai demna unu poporu asié de numerosu si conde sine si de drepturile salle? Penca nu avemu incredere in noi insi-ne, ni cunoscemu si stimamu fortiele de si dispunemu.

Daca amu scapatu din sclavi'a Egipni, trebue ore se petrecemu si noi padeci de anni in desiertu si pustlu?

— Asié se vede. Energi'a ne-a parasitu, resignatiunea si devotamentulu nice dupa nume nu mai au locu intre noi. Tinerii nu mai sciu ce e entusiasmulu, era betraniloru li lipsesce coragiulu d'a sta neclintiti in fruntea gloateloru, satule pana in adenculu suflitelu de acesta vieti'a ingrata. Toti suntemu cuprinsi de letargia, toti suntemu nepasatori. Si daca mai este ce-va ce ne animedia, este singuru numai vitiellu de auru, la care ne inchinamu. Amu uitatu de Ddieulu parintiloru nostri si ne-amu arruncatu neconditionatu in braciile celloru ce ni pregatescu perirea.

Fometea, cea mai cumplita intre plage si calamitati, ne ammentia cu furi'a neindurarii salle, si guvernulu ce ni s'a impusu, in locu se mai usiuredie pre nefericitulu poporu de darea grea si apesatoria, ellu i tramitte pre capu locuste si lipitori, cari se-i suga si sangele dupa ce l'au lipsitu de ultimulu restu allu mediuloceloru de essistintia. Arbitriulu, si l'a si forti'a sunt redicate la valore de lege, si noi n'avemu nice atat'a incredere in noi insi-ne, incatu se cautamu a ni salva cellu pucinu demnitatea si onorea, daca drepturile si libertatile nu ni le-amu potutu salva. Se dice, pre harthia, ca suntemu civi romani ai statulu magiaru, inse in realitate suntemu eloti romani ai despotiloru si tiraniloru magiari. Guvernulu ungurescu ni dovedesce in modulu cellu mai palpabilu si mai sentibilu, ca ellu, nu recunosce se aiba, facia cu noi, vre-o detorintia, ci numai si numai drepturi si privilegie. Ellu are dreptu d'a dispune de averea si sangele nostru, d'a ni rapí libertatea individuala si nationala, d'a calcá in picioare drepturile, apoi institutiunile si datinele nostre, si d'a ni mai impune si limb'a magiara in loculu limbei ce amu invetiatu inca in fraged'a copilaria de la mamele romane; si de la essercerea acestoru drepturi arbitrarie ellu nici atunci nu renuncia, candu ne vede, ca ne luptamu cu fometea, cu miseri'a si tote calamitatile celle mai cumplite.

Ar fi deci tempulu se privimu in giuru de noi si se ne intrebamu, ca ore pana unde se se estinda detorintiele nostre facia de unu statu, care nu recunosce a ave detorintie facia de noi?

Este dorerosu pentru una anima romana, a constata una assemene stare de lucruri: inse pana candu voru fi inca multe anime accesibile de o astfelu de dorere, pana atunci nuvomu renuncia la speranti'a, ca mai curendu seuu mai tardu poporulu romanu va se ajunga in possessiunea acellei prime virtuti, d'a se increde in sine insu-si: a voi si a poté.

Alegerea Arciepiscolului si Metropolitulu romanu d'in Sabiu.

II.

Dupa bine intocmitulu discursu de deschidere allu commissariulu si presiedintelu congrés. D. Procopiu Ivascovicu urma respunsulu la acestu discursu, pronunciatu de D. Iacobu Bolog'a, consil. aul. pens. in numele acestui congressu electoralu.

Cu privire la acestu Responsu s'a tinentu si una conferentia, carea a si sierbitu in catu-va spre luminarea situatiunii. Pana acum'a totu ce amu intiellosu si auditu am sciutu numai d'in diariile nostre romane; mai alesu d'in luptele si frecarile, unele preasagrat, portate in „Telegrafu la Romanu“

si „Albin'a“ pentru si contr'a arcimandritulu si vicariulu Popea.

In acesta conferentia s'a vediatu, ca opiniunea deputatiloru congrés. este divergenta, ca candidati la nou'a Metropolia sunt mai multi, numai poterea partidoloru remane d'a se lamuri, ceea ce d'in di in di se si intempra mai vederatu. D. Popea, judecandu dupa multifariele salle nisuintie incordate, intr'adeveru se vede a fi forte interessatu. Dsa se vedé, ca are si partida, inse pucineloru sei campioni se pare a li lipsi si neincungiuratu tactu si necessari'a precautiune la astfeli de lucruri delicate. Acesti infocati partisani propusera, ca D. Ioanovicu se de respunsulu; inse preponderant'a majoritate nu potú primi propunerea loru si invita pre D. Branu de Lemény, eventualminte pre D. Iacobu Bolog'a a face respunsulu. Atunci inflaccarati partisani propusera censurarea Respusulu, ceea ce si dlu P. apera cu tota poterea sa. Lavotare inse si acesta fratiesca intentiune de mare incredere se respinse cu maioritate preponderante.

Si astfeli D. Bolog'a tienti classiculu Responsu, ascultat cu seriosa attentione de intregulu congressu. Partisani Dlu arcimandritu, vedindu-se amagiti in precipitate loru presupuneru, priveau la sublimia inaltime a impartialitati si seriositati la care oratoriulu se aventá cu discursulu seu, plinu de profundele spressioni de multumita si reconsciencia, adresaate memoritiorulu parinte Andreiu, regeneratoriulu, si mare principulu nostru Franciscu Iosifu I, ocrotitorulu desericu romane gr. ori. La cuvinte petrundietorie toti deputatii, ca unulu se redicara de pre banceloru, si ca dint'unu suflitu prorupsera in intreite ovatiuni insuflite de „Se traesca!“

Oratoriulu mai amintesce de oppusetiunea russenfilulu episcopu d'in Bucovin'a Haekmann si de fratiesca collucrare a episcopulu d'in Aradu, Ivascovicu facute marelui Siagun'a la recascigarea si infintiarea Metropoliei actuale romane gr. ori. (Era urmara ovatiuni indelungate si entusiastece.)

Dupa finirea discursulu, presiedintele provoca nou alesu deputati a presinta credentialele loru. Babesiu i propune a se allegemissionea pentru verificarea deputatiloru neverificati inca de la sinodulu trecut. Al. Mocioni reflectedia, ca se se observe regulele parlamentarie; deci mai inainte congressulu se se constitue definitivu si numai dup'aceea se proceda la actiune meritoria. Mich. Besanu doresce se se constate mai antaiu daca este present'a necessari'a majoritate absoluta, si numai dup'aceea se se faca constituirea. Ceea ce se si intempra.

La propunerea D. I. Puscariu se constata presentia si a nou alesiloru deputati congrés.

Urmedia constituirea definitiva.

Presiedintele propune si congressulu accepta de notari d'in cleru pre D. D. Andreovicu, I. Popescu si P. Suciu; d'intre seculari pre D. D. T. Miclea, M. Branisce, I. Lengeru, G. Pop'a, Tom'a Rosiescu si de notariu generale pre D. Mich. Besanu.

Presiedintele anuncia definitiv'a constituire si numesce notariu siedintei presente pre D. T. Rosiescu; era D. Lengeru va insemna, deputatii, cari se voru insinua la cuventu.

Urmedia alegerea commissiunii verificatorie. E. Macellariu propuse a se considerá de allea totu commissiunea cea vechia, in care se affia D. D. protopopi I. Petricu, Tioreanu si Pesteanu, era d'in seculari D. D. I. Paraschivu, Ios. Orbonasiu, Fasiu, Cermen'a, Vas. Popovicu si G. Ardeleanu; avendu ace-

sta comis. dreptulu d'a se completá, dacavre unulu d'intre membrii ei aru lipsi.

Commissiunea scrutinatoria consta d'in D. D. I. Metianu protop. Ant. Mocioni si Part. Cosm'a.

Dupa acest'a se cetescu unele acte d'alle consistoriulu metropolitianu, pre cum si unele reporturi d'in Cincu-mare, din Aradu-Caransebesiu etc. D. P. Cosm'a propune si Congressulu accepta, ca si discursulu de deschidere si respunsulu la acestu discursu se se puna intregi in processulu verbale.

Al. Mocioni propune apoi staverirea ordinei dillei pre mane astfeli: 1. Reportulu commissiunii verificatorie; 2. Constatarea toturoru deputatiloru si facerea paritati intre diecesele suffragane si arcidiececa; 3. Allegerea Arciepiscolului si Metropolitulu.

Dupa scurta discussiune clarificatoria, la care participa D. D. I. P. Desseanu, Dr. I. Hodosiu, Al. Mocioni, I. Ruscariu s. a. se primesce ordinea de di propusa, si cu acest'a siedinti'a se inchiaia la 2 1/2 ore d. m. annunciandu-se sied. urmatoria pre mane la 10 ore a. m.

Luni-a, in 8. Sept. a. c. La 10 1/2 ore a. m. Presiedintele Procopiu Ivascovicu dechiara siedinti'a deschisa. Processulu verbale allu siedintei trecute se verifica dupa pucine modificatiuni facute de D. D. I. P. Desseanu, Babesiu si Popu.

Se cetescu telegramel si scrisorile unoru deputati absentu d'in diecesele suffragane, care cari a d'ina motiva ponderosa ca a fi scusata doreros'a loru absentare de la acestu congressu electoralu.

Deputat. Branisce presinta, cetesce si propune congressulu spre primire unu proiectu de resolutiune indreptatu contra consistoriulu si presiedintelu ei, pentru abuserile si ilegalitatile comise de acestu consistoriu. Aici se incinge discussiune animata si cam passionata, la care ieu parte D. D. M. Besanu, care propune a nu se luá in consideratiune acestu proiectu de resolutiune, pentru ca n'aru fi neci la loculu, neci la tempulu seuu facutu. In acestu intiellesu mai vorbescu Dr. Hodosiu, Dr. Pecurariu s. a. Contra acestei opinari vorbescu Al. Mocioni, Desseanu, Ioanichiu Olariu, Secul'a, Babesiu, Cosm'a s. a. In fine, presentendu-se nascerea unei discussiuni prea animate si apprope infinita, Branisce retrage acum proiectulu seu, rezervandu-si dreptulu allu poté presentá si motivá la tempulu seu. La ordinea dillei este reportulu commissiunii verificatorie. Reportoriulu comis. verific. D. Iosifu Orbonasiu, dupa poterile si desertitatea sa, reporta si in numele commissiunii affia cu dreptu d'a poté recumendá Congressulu spre verificare d'intre clericali pre D. D. Procopiu Ivascovicu, eppu Aradulu, Ios. Baracu, protop. Z. Boiu asess. cons. Moise Lazaru, asess. cons. N. Fratesiu, secret. I. Ratiu, protop. S. Piso, prot. si P. Rosca, prot. d'intre seculari pre D. D. Dr. Racuciu adv. Vis. Romanu, (protesteile incurse contr'a allegerii acestui deput. s'au affiatu nevalide) I. Bojitia, Alessiu Onitiu, St. Iosifu, I. Gram'a, D. Almasianu, G. Secul'a, Sim. Popescu, S. Trifu, Sab. Piso, Dr. I. Nemesiu, Preda adv. T. Rosiescu, Dr. Pecurariu, Ioan. Olariu, Dr. Petcu si Rubinu Patiti'a, toti d'in Arcidiececa.

D'in dieces'a Aradulu D. D. N. Diamandi si Vas. Nicora; d'in dieces'a Caransebesiulu D. Ionu Popasu, eppu.

Commissiunea nu pote recumendá spre verificare alegerea D. Dr. I. Puscariu, asess. consist. Dupa scurta discussiune, la care participa D. D. Metianu, Dr. Hodosiu, Macellariu, Babesiu, affiandu-se motivele contr'a

alegerii netemeinice si nestatorni ce, congrusul verifica pre Dlu Dr. Puscariu.

Commiss. verific. assemene nu pote recomendá spre verificare pre deput. Nicolau Cristea, asess. constit. si redact. „Tel. Rom.“ pentru cá la alegerea acestuia a consistoriului si presiedintele seu arciandrit. si vicariulu Popea a commissu calcare de lege, abitriu, eludere si ignorare a statului organicu, annullandu alegerea prima si dispunendu pre calle telegrafica alta alegere si altu commissariu consistoriale, ceea ce de locu nu i-a fostu ertatu a dispune astfelu.

Acum'a sejporescu interpretările partii respective d'in statutu organica, cari au datu occasiune d'a ne convinge, cá tempulu va avé se mai completedie acestu santu Statutu org. fára aceea destulu de liberale si consitutiuale. Discussiunea devine d'in momentu in momentu totu mai animata, mai interessanta; membrii se insinua la cventu ca ploi'a: érã preludiulu luptei deciditorie între partesanii si nepartesanii vicariului Popea. Inse érã, totu-odata si momentulu in care, pre nesentite, proiectulu de resolutiune allu lui Branisce stá in prim'a linia, asié dicundu, in desbattere. Érã criticulu momentu, in care maritu congressu avé se se pronuncia daca consistoriulu si presiedintele seu au commissu ilegalitati, daca gravaminele si inculpatiunile d'in proiectulu lui Branisce sunt adeverate si daca acestu consistoriu este demnu d'a meritá blamarea si desaprobarea, ce i se pregatea, seuu ba.

Pentru verificarea D. Cristea vorbescu cu multa elocintia, in frunte cu vicariulu Popea, inca domni Popasu, Batiu, si éra Popea; contra verificării: V. Romanu, Babesiu, Macellariu, Filipescu, Desseanu.

Candu discussiunea érã in cursulu cellu mai bunu, cine-va se trediesce si intreba, daca proteste au incursu contra alegerii Dlu Cristea, seuu ba. D. referinte allu commiss. respunde, cá ba, n'au incursu. Nou oleu pre focu. Unii, afirmandu cá numai de giab'a au perdutu tempulu cu atât'a disputa de umbr'a magariului, cereau trecerea la ordinea diliei; érã altii asserau, cá este detorientia commissiunii a censurá essactu si a reportá fidelu despre ori ce ilegalitati seuu gresiele afflate in actele respective, chiaru si daca n'aru fi incursu proteste, ceru deci continuarea discussiunii. Érã altii strigau, cá da, au incursu proteste, sunt aici, s'au afflatu. Facia de astfelu de discussiune, candu oratori si se redicau ca valurile de pre mare; candu gingasiele admirari alle clopotielului presidiale se perdeau in panur'a verde intieptulu presidinte n'a potutu face altu ce, de cátu a suspinde siedintia

FOISIOR'A.

Refflesiuni

asupra applicatiunii si interpretatiunii legiloru.

Discursu pronuniatu de d-lu procurore generale Romulu N. Opranu, cu occasiunea deschiderii curtii de appellu din Bucuresti.

(Urmare)*

Interpretorele legii va trebui se argumentadie ast-felu in cátu rationamentulu seu se-lu pota duce la unu resultat. Se pote intempra insee ca legea ce are in vedere se-i presinte mai multe sensuri: in acestu casu, va trebui se prefere pe acellu-a care i-se pare cá corespunde mai essactu influintiei olementeloru diverse cari au trebuit se influintieze asupra intentiunii legiutorelui. Legea este obscura la unu locu? Trebuie se caute daca intr'altu locu, intr'unu casu analogu, ea nu se esprime mai claru. Se compare, se combine impreuna differitele dispositiuni alle legii, relativu la casulu care i-se presinta seuu la altele analoge. Se aiba totu-dé-un'a in vedere cá dispositiunile generali trebuescu se aiba precadere asupra celloru particularie, cá accesoriuulu trebuie se urmeze principalulu, cá principiulu trebuie se predomine asupra consecutiiloru si cá partea trebuie se se intillega in sensulu ce intregulu presinta.

Legiutorele, in confeccionarea acestui testu obscuru, a trebuit se aiba una tienta. Ei bine, se va admite ca regula cá tient'a

*) A vedé numerulu trecut.

pre 1/2 ora, pana ce se voru affa protestele essistente.

In acestu restempu protestele se afflira, si siedintia se redeschise.

Continuarea discussiunii este assemene inceputulu. Pentru verificarea Domniloru Cristea vorbescu, Ioanu Puscariu, Hania care concesse, cá d'in partea consistoriulu s'ar fi commissu unse iregularitati usoru de ertatu d'in caus'a graveloru impregiurari neevitabile si in fine d. Gaetanu; éra contra vorbescu P. Cosm'a, A. Onitiu s. a. In midiloculu discussiunii D. adv. Dr. Racuciu arunca stereotipulu seu: „propunu inchiatarea discussiunii,“ si astfelu tota discussiunea se curmá, remanendu se mai vorbesca D. Desseanu ca oratoriulu generale, in numele oratoriloru degá inscribi insee nu ajunsu la cventu, si se se pronuncia contra verificării, si D. Dr. Pecurariu assemene in numele celloru-a, cari voira se vorbesca pentru verificare. Dupa ce ambii oratori generali finira D. referinte, sustienendu parerca commiss. reflectá oratoriloru, cari vorbira contra reportulu commiss. In fine, la cetera a 20 deputati, se facú votare nominale la care 59 votara cu „nu“ si 47 cu „da“. Astfelu D. Cristea remasse neverificatu, éra proiectulu de resolutiune allu lui Branisce acceptatu.

Cu acest'a siedintia se inchiata la 1 ora d. m. anuniandu-se siedintia urmatoria pre mane la 9 ore.

(Finca va urmá.)

Discursulu de multumire,

pronuniatu de d. Georgiu Sionu in siedintia de inchiatare a Societatii academice romane, indata dupa cotirea testamentulu generalulu in vietia Nasturelu Herescu, care diumetate din venitulu averii salls lassa „Societ. acad.“ ca fondu de premie pentru opere scientifice, literarie si de belle arte.

(Mai pre largu a se vedé „Fed.“ nr. tr.)

„Nu este anima de omu, dice d. Sionu si cu atâtu mai pucinu de romanu si patriotcu. Venerabilele nostribilulu generale Nasturelu

intentele unei familie patriciane, care numera in istoria patriei romane mai multe generatiuni, ce s'au distinsu prin devotamentulu patrioticu. si prin fapte pietose, asta-di vine a acitiá o nobila emulatiune in tote suffletele generose. Dupa ce a parcursu o vietia indelungata, distinsa prin fapte cari au caracterisatu pre adeveratulu cavaleru, pre adeveratulu crestinu, pre adeveratulu patriotu.

determina midilocele, seuu cá midilocele au trebuit se fia create pentru ca aceea tienta se fia pusa in applicatiune, cea ce este totu un'a cu aceea, cá legea trebuie interpretata dupa sensulu vrutu de autorele ei. Ori cátu de utile aru fi aceste regule interpretulu, ori-cátu de multu l'aru ajutat in essaminarea si esplicatiunea unui testu, se pote intempra cá legea ce voiesce a-se interpretá se resiste loru. Ce va face interpretulu, cá-ci, inca una-data, legea totu-dé-un'a pentru densulu trebuie se aiba unu sensu, ori-cátu de obscura aru fi, si ellu trebue gasesca una esplicatiune. Va mai esamina motivele ei, tient'a ce si-a propusu legiutorele. Nu va uitá cá legea posteriore trebue se aiba precadere asupra legii anteriorie, legea speciale asupra collei generale, esceptiunca asupra regulei. Isvorele de unde legea a fostu luata trebuescu consultate si essaminade de densulu: legile vechi, chiaru abrogate, voru poté de multe ori se-i serve la interpretarea legiloru posteriorie. Se mai cerceteze, se citeasca, se intrebe discursurile cari au preparatu-o: practie'a, datin'a (optima legum interpretes) nu va trebui neglignite de densulu mai cu seama daca elle sunt vechi si constante; se nu se téma a intinde una dispositiune de dreptu comunu prin identitate de motive; se restringa insee cátu va poté dispositiunile esceptionali si essorbitante. Se cantaresca cu atentiune avantajiele si inconvenientele fia-carei interpretatiuni ce aru poté da unui testu de lege. Se consulte jurisprudentia, mai cu seama a curtii de Cassatiune, insarcinata specialmintu de-a mantiené essact'a applicatiune a legiloru; se stu-

elu in vietia inca, pune temeliele unui monumentu, destintu a perpetuá memoria sa in eternitate. Intr'adeveru, candu ni vomu pune inainte efectele ce are se provoace acesta generosa donatiune in viitoriu; candu ni vomu represintá realitatea aceea cá generatiuni de juni si de barbati parasindu vietia de petroceri desierte au se se puna pe lucru, spre a capeta premiele fundate de generosulu donatore; candu ni vomu pune in perspectiva, cá in fia-care annu Romania are se serbeze incoronarea unei opere literarie cu premiulu Nasturelu, candu vomu considerá cá inavutirea literaturii romane va avé de resultatu cultura intelektuala a unoru generatiuni intregu, in stare d'a produce si a formá atati-a soldati de civilizatiune in fruntea poporeloru Orientali; candu ni vomu inchipui tote aceste, cade-se domniloru, se affirmamu cá viitorulu natiunii nostre nu este de disperatu. In desierte pessimistii se voru lamentá de turpitudinile isolate alle societatii de asta-di: virtutea romana, inoculta in vinele gentei nostre si manifestata prin atatea fapte de cari istoria nostra este cu mandria plina, va germiná, fára indouela, cu neincetare pre solulu patrei, si va produce meru patriorici ca Nasturoii, domni de glori'a stramosrésca.

Da, domniloru, Romania nu va fi niciodata lipsita de patrioti; proba surprindeerea ce ni face asta-di venerabilulu generalu Nasturelu Herescu.

Dara vocea mea, talentulu meu sunt pré debile, pote, spre a face elogiulu unei fapte atátu de romanesci. Sá ni placa a crede, cá nobilii stramosi ai lui Nasturelu, si cu osebito nemoritorele Udristei Nasturelu, care, sub domni'a cumnatulu seu Mateiu Voevodu Bassarabu, traduse si tipari cellu mai antaiu carti romanesci, in choru cu toti acei ce dupa secolu au facutu sacrificie pre altarulu patriei, asta-di, in momentulu acestu-a, de susu din ceruri bine-cuvinteza nobil'a inspiratiune cu care vine a contribui la pregatirea elementeloru de regenerare a natiunii nostre.

Ni remane asta-di noe, cari ne ceru pastrá tabernacululu in care se pune acru depositu allu sacrificiului natiunii cátu a-lu primi cu respectu si veneratiune profunda. Totu-de-odata mi permittu a propune societatei academice:

1. Ca alaturu cu busturile primiloru donatori, fericitii Ev. Zapa si Alessandro Ionu I, se se asiedie si bustulu generalulu Constantinu Nasturelu Herescu, sculptatu in marmoria din fondurile societatii.

2. Conformu art. 9 din statutele societatei academice, se proclamamu pre d. ge-

dize scierile autoriloru cari s'au occupatu cu materia ce are inainte. Dupa cum dice d. Demolombo, „se consulte ecitate, aceea etitate de jurisconsultu, care nu se revela numai prin inspiratiunile consciintei si ratiunei naturale, daru inca si mai cu seama prin studiulu atentivu, prin applicatiunea intelligente a testeloru legii, a principiiloru sciinti juridice si a trebuintieloru societatii!“

Candu differitele regule lu conducu la differite interpretaciuni, se adopte interpretatiunea care face ca legile se produca unu effectu care le pune in armonia intre dentele, de cátu pre aceea care le aru paralisa, neutralizandu-le un'a pre alt'a. Cá dac legea, intr'unu casu ore-care, esige una mentiune expresa seuu una vointia formale espriata, elu va poté se admitti termini ecualinti, cá-ci asta-di espressionile sacramentale nu se mai recunosc.

Una lege vechia potea se se interprete printr'un'a noua, atunci candu cea din urma reguleza una materia analoga.

Applicatiunea fia-carei legi trebue se se faca dupa ordinea de lucruri asupra caroru ea statueza. Obiectele cari sunt de o ordine differita nu potu fi decise de acellea si legi.

Nu trebue se se ratiuneze de la unu casu la altulu, de cátu candu e acellu-a si motivu de-a decide.

Candu legea, de tem'a vr'unei fraude, declara nulle ore-cari acte, dispositiunile salls nu potu fi eludate sub pretestu cá s'aru fi probatu cá aceste acte nu sunt de locu fraudulose.

neralu Nasturelu Herescu de membru de natore.

Acesta sacra detoria implinita, nu me indouiesu, domniloru collegi, cá ve vetiu cu mine a salutá cu recunoscintia acestu nobila figura sia dice „Se traesc'a generalulu Constantinu Nasturelu Herescu!“

Stergereá Seminariulu gr. cath. de Vienn'a si inca ce-va.

Romanulu dice, cá „de ce te temi scapi“. Adeverulu acestui proverbu nu odat s'a probatu, si facia cu noi d'in di in di probedia prin tote actele, tote ordinatiunile legile, institutiunile acelloru-a, cari dirigu a ta-di frenole guvernarii; nu trece dora un di, in care se nu intempinamu ce-va, ce vedesce cá incátu se framenta, cum luca si se ingrisesce guvernulu cá se nu scapam de ce ne-amu temutu; diurnalele unguere buciuma cu o gura si cu o anima — de-ore candu e vorb'a de nationalitati sunt de accordu — iubirea si bunavointia unguilor facia de nationalitati, tote aceste insee sunu numai siarlatanie, de cari ne tememu, intru adoveru raru si scapamu. — La actele multe, se adaugemu inca unulu, pre care guvernulu nostru a arretatu chiar cátu i-jace la anima cultura si prospera nostra; a doveditu, cá intru adoveru n'am scapatu de ce ne-amu temutu; si acestu act allu guvernului este Stergereá Seminariulu gr. cath. de Vienn'a.

Nu am de cugatu a descrie statulu seminariulu noci a me demitte in desomnarea reformeloru prin cari a trecut acest seminariu de la fundarea pana la nimicirea sa prin ucasulu ministerialu — de-ore aceste receru unu lucru mai estinsu si penna mai abila, — ci voiu numai se restringu a arretá caus'a stergerei seminariulu amintitu adaugundu inca ce-va.

Fundamentulu seminariulu de Vienn'a — precum mi-se pare — l'a pus Mar Theresia. La inceputu érã numai asié numit convictu guvernatu prin Piaristi, mai tarde insee sub Iosifu, acestu convictu se facu seminariu punendu-se fundatiuni si pentu anumiti clericu gr. cath. d'in Ungaria si Galicia. Din diecesele gr. cath. romane de Transilvania si Ungaria inca erau tramitati cátu-va tenori in numeru cam determinati candu mai multi candu mai pucini, dupa placulu celloru mai mari, ca cellu pucini cátu-va d'entre romani se participe din buncastigatu cu sudorea si sangole atator mii de Romani. Seminariulu acestu-a, pentu noi si alte nationalitati nemagiare atátu

Unu punctu importante remane: dac errore materiale in lege, provenita din ipressiune rea a testulu, ce trebue se se faca? Trebuie se se distinga: in materi penale, judele nu pote face nimic; cá trebue se applice legea astu-felu dupa cum este imprimata. — In materia civile, dac errorea in care legiutorele a cadutu este demonstrata prin lege chiaru, trebue se se corriga aceea prin acest'a si se se face a prevalá spiritulu legii asupra termineloru in care una dispositiune e conceputa. Dac insee errorea nu reesse din terminii sei chiaru nu se pote decide astu-felu, cá-ci numu legiutorelui appartiene de a face si corriga legea. Poterea judiciara nu pote de cátu a o interpretá, si s'aru face mai multe cátu dac'a s'aru contradice dispositiunelulle.

Acestea sunt principalele regule pe care trebue se se baseze interpretulu in applicatiunea legii. Essaminandu-le bine, nu odata sciinti'a lui nu se va poté oprí inaintea unui testu seuu nu se va gasi in difficultate de a applicá principiiele legii la un casu datu. Jurisconsultii evalui mediu au mdescoperitu si altele, pre cari, in inflacalorlu passiuve de latinismu, le botezá in acellu limb'a. Astu-felu sunt: „qui de uno die de altero n-gat“ „ubi lex non distinguit nos distinguere debemus“ „nisi subsit ratio distinguendi.“ Aceste regule se cunoscun numele de „brocardes alle palatului.“ Jude insee va fugi de densele, cá-ci adesea sunt lipsite de ratiune, seuu si dac'a s'aru gasi casuri unde s'aru poté applicá, avorur fi mai multe unde intrebuintiarea le

binefacătoriu; institutul acestu-a, unde multi forte multi dintre acei-a, cari între greutățile cele mai mari au condus și conduc încă și astăzi sortea națiunii noastre, — s'au crescut, și-au castigat cultura, știința, caracterul și simțul național românesc; institutul acestu-a, ce dăde națiunii noastre atâta barbati, și preoti, cari nu se inclinara nici odată a fi coda papistilor, caclitorii jesuitilor și ai domnilor de la putere, ci remasera Romani, fii credincioși ai poporului, — acestu institutu s'a nemicit prin decretul ministrului ungurescu, în conlucrare cu cellu polonesu și pote și cu conspirarea prelatilor magiari. Ecce, fratilor Romani, esemplu de iubire unguresca, ecce faptu, care ni marturisește, că ce și câtă lucră ei spre binele și înaintarea noastră.

Să-i lăsam înse pre ei că se se desfădă în faptele lor funeste, era noi stemperandu dorerea ce ne apesa să mergem mai departe cercetandu cauză, motivulu nemiciei și transpuneri seminarului amințitu, la Pest'a; și intrăm pucinu în secretulu lor și se vedem ce sta ascunsu sub velulu bunătății, care precum dău ei ni-o voiescu noue. De multe ori se audia, că se facu încercări din partea urgurilor spre a nemicii seminarulu d'în Vienn'a, și nu odată s'a depinsu seminarulu acestu-a în colorile cele mai negre, nu odată s'au niusit ministrii magiari în conlucrare cu prelatii lor a scote acestu spinu din ochii lor; — dar' spre dorerea lor și spre bucuria noastră, parte prin denegarea consensului capului statului, că patronu acestui institutu, parte prin energiosă opunere a Archireilor nostri încercările lor sufforira naufragiu; pana candu în an. 1871. sub minist. de atunci se apucara cu mani și picioare și determinara în secretu stergerea seminarulu de Vienn'a, și spre eforturile planului lor de locu și tramite ministerulu o scrisore la Epii nostri și Rutheni, că se li cera consensulu, înse sub pretextu ca se cunosca opiniunea și voi'a Archireilor nostri. Scopulu ministrului nu avu înse efectu doritu de densulu, de-ore-ce Archireii nostri și cellu de Eperjes — excepto Pancovicu — toti cu o anima respunsă în forma de protestu, prin care denegara consensulu și aducundu argumente tari cerura sustinerea seminarului și mai de parte. Ministerulu vedindu-se acum insielatu în propozulu seu nu desperă, ci continuă și mai de parte realizarea propozului seu; în annulu trecut passu era-si la lumina și încep a pune basa opului seu prin edificarea seminarului d'în Pest'a. Lupt'a de atunci deveni totu mai

n'aru servi de ațtu se incurse seau să falsifice sensulu legii. Simțimu necesitate de-a da unu assemplu, care se demonstreze usurintă acestor pretinse maxime. Unu interpretu alegea: „ubi eadem ratio, idem jus“. Cellu-laltu i respundea, „qui de uno dicit, de altero negat.“ Adversarul înse insista dicendu; „ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus“. Daru îndata adagea pre cele de refutatiune; „nisi subsit ratio distinguendi“. Aceste contradicțiuni aceste regule cari se contrabalantiau, aceste principie asia de lesne de combatutu printr' altele, nu puteau fi considerate ca facundu parte din regulele științei interpretatiunii. Dacă elle au potutu domni în acesti timpi de legi multiple și sofisme, astăzi candu legea în mare parte are alte fundamente, elle nu potu trece în mintea întreprerului de câtă mai multu ca nise simple suveniru.

Diferitele regule, pre cari trebuie să se fundeze interpretatiunea, sunt aplicabile nu numai candu legea este obscura seau este neintielesă înainte unu casu ore-care darn încă candu punctele unei contestatiuni nu sunt prevădute într'unu modu expresu de lege. Aci potemu dice că adevărată știința si-arăta puterea sa; aci misiunea judeului devine în adevăru dificilă, căci tem'a i va fi continuu a nu inova ce-va în locu d'a interpretat, și am arretatu mai susu cum interpretulu si-aru cală detori'a candu aru face astu-felu. Din fericire, asemenea casuri sunt rare astăzi, candu perfectiunea în mare parte a legiloru e unulu din caracterele cele mai importante ale secului în care trăim.

agera în cătu în ern'a trecuta măt'a si-scose gherele din sacu, de-ore-ce precum se scie, lassă ca se se imprime ni Organulu lor „Magyar Allam“ și de aici în cellalte foi unguresci și nemțiesci — vestea stergerei seminarului gr. c. de Vienn'a, seau transferarea lui la Pest'a și cauzele infernale ale sale, cari precum dău ei, sunt: că în Semin. de Vienn'a se crescu pre banii statului magiaru inimicii patriei și națiunii magiare, acolo se nutrescu teneri, cari cugeta, conspira la o Daco-Romania și Russia pentru aceea trebuie să dissolvem acestu cuibu și să-i aducem la Pest'a, ca aici se se imbata cu ap'a fariseismului și ideele magiarismului. aici în Pest'a se-i aducem strigara ungurii, că se nu mai pota cugetă la o Daco-Romania, dar' neci se cunosca sortea, necasurile națiunii lor. Nu spesele ce avura a suportă cu seminarulu, nu economi'a, ca se remana banii în țiera, au fostu cauză stergerei, precum ni spune organulu lor, ci cauză a fostu cu totulu alt'a adeca: ca se ne scota din cuibulu grecismului, din cuibulu dacoromanismului, cum dău ei — și se ne aduca — cum dicem noi — în iadulu jesuitismului în gur'a magiarisării; tendința lor a fostu și este, ca se nu se cresca tenirii nostri în ritulu orientalu pentru beserica noastră; se nu devina preoti romani și barbati cu sentimente nationali, ci ultramontani, farisei, lingai, magiari, servi credincioși, și plecati era nu omeni independenti. Cumca acest'a e cauză adevărată pote cunosce ori si cine, vedendu tendințele lor; și acest'a se confirma și din unu esemplu, ca appendice la tote cele disse mai susu anume: pre la noi se vorbesce că Rectorulu romanofagu din Pest'a ar' fi tramisut o umilita rogare, după calapodu ultramontanu, la Ordinariatele nostre, că se nu trainita în Pest'a neci pre unulu dintre cei ce a fostu la Vinn'a, ci totu noui; vedi bine, de-ore-ce Dlu Rectoru pote nu-i vine bine la socotela, ca fanaticii de dacoromani din Vienn'a, venindu la Pest'a se instruedie pre cei noui, se temé pote, ca nu cum-va acesti-a se faca comploturi, se se opuna tendinței lui blastemate, ci ore ca toti se fia capi plecati și ellu se calce programadii lor. Acest'a ar'fi dorirea Dlu Rectoru care predica iubire, caritate frateră și apoi totu ellu e care urrece din anima pre toti cei ce nu sunt din viti'a lui Arpadu; credem înse și speram că Dlu Rectoru se va insielă în acceptarea sa de-ore-ce Archireii nostri cunoscu tendința lui. — De-si tendința, scopulu stramutării seminarului din Vienn'a la Pest'a e magiarisarea, dar' puna-si ungurii poft'a în cuniu,

Principiele generale ce espuserăm pana aci sunt aplicabile și candu e vorb'a de interpretarea conventiunilor între părți. Se scie în genere că părțile si-reguleza prin diferite conventiuni legaturile ce potu esistă între dînsele cu ocasiunea unei afaceri. Aceste conventiuni sunt asiă de tari, în cătu chiaru se declara de legiuitore ca facundu lege între părțile cari contracteaza. Una singura condițiune li se impune numai: ca contienutul lor se nu fia contrariu dispozițiunilor prohibitive ale legii și bunelor moravuri. Ori-cătu de mare aru fi dreptulu partiloru de a'si regulă cum aru intielege afacerile loru acestu dreptu nu potea merge pana acolo, în cătu se calce dispozițiunile legii, cari prescriu măsura în interessulu generale, seau se despretiueasca regulele morale pre cari este basata essistint'a societatiu chiaru.

Principiele de interpretatiune ce espuseram sunt în mare parte dictate de legea noastră în art. 977. și urmatoriile, pana la art. 985. codulu civile, inclusivu. Să le trecem rapede în vedere. Regul'a generală este, că interpretatiunea contractelor trebuie să se face după intienținea comună a partiloru contractante, era nu după sensulu literalu allu termeniloru: acest'a de securu numai atunci candu sensulu literalu allu unui articulu din conventiune aru fi cu totulu contrariu intienționiloru manifeste, cari animau pre parti în momentul contractării, că-ci nu se pote presupune părțiloru încă de la începutu, cum pare a-o crede legea noastră, că elle au voit se arunce în conventiunea lor unu articulu ce eră în contradicțiune cu

de-ore-ce Romanulu, dacă în Vienn'a între Russi nu s'a facutu Russu, ci a remasu totu Romanu, ba încă si-a otelitu poterile, s'a intaritu în simțimintele sale, asiă neci în Pest'a nu se va face unguru, ci mai multu va esperia și cunosce tendințele infernale unguresci, va invetiă mai bine a se provede de tempuriu cu arme contra scopulu lor, între frecările multe la cari voru fi espusi tenerii romani în semin. d'în Pest'a se voru intari mai tare pentru că, precum canta și poetulu Ar. D.

Precum bradulu susu în munte
Prin stanci sterpe și carunte
Cresce mai pomposu,
Astfelu intru apessare,
Unu poporu devine tare,
Solidu vigorosu;

asiă va deveni și tenerimea rom. din Semin. din Pest'a, prin apessarile injuste, mai vigorosa și mai tare, si-va oteli poterile, caracterulu si va arretat că pote si voiesce se remana romana era nu magiara.

(Finea va urma.)

Leta-marc, comit. Bihari'a, 20. Sept.

Onorabila Redactiune! Eri s'a severitu în oppidulu nostru, acesta ultima sentinella a romanismului, unu acta funebralu, ce credem că va intristă pe ori ce omu de anima si pe fia care Romanu.

Mortea cruda a rapitu din mediu-loculu nostru o femea de modulu, o matrona adevărată, pe dn'a Victoria Vulca nu n. Irini venerabil'a consorte a venerabilulu parinte protopopu localu Nicolau Vulcanu, (din viti'a fericitulu episcopu Samuilu Vulcanu) și mam'a poetulu nostru nationalu Iosifu Vulcanu, redactorulu diariului „Familia.“

Toti cei ce avuram fericirea d'a cunosce rarele insusiri ale ropasatei, vedeamu cu intristare adenca, cum bôl'a-i consumatiua și incurabila, din di în di isocă fortiele vietii, — pana ce în fine acesta matrona si-dede ultim'a respirare în 16. I. c., lassandu în doliu profundu pre betranulu ei sociu, pe uniculu și multu iubitulu fiu, pe tiner'a socia a acestu și pre toti consangeni și cunoscutii.

Abiă s'a latitu scirea trista, anemele totoror au imbracatu doliu si au venitu multi din tote partile a da tributulu din urma virtutii femeesi. Actulu funebralu s'a severitu eri, demanitia la 10 ore, celebrandu optu preoti și pontificandu Dlu canonicu Ioanu Corhanu.

Cortegiulu numerosu, la care au accureu intelligintia din mai multe comune, s'au opritu la beserica, unde domni preoti Ioanu Christianu și Georgiu Darabosiu au tienutu

spiritulu ce aveau la facerea acelei conventiuni. Articulu nostru nu pote daru și nu trebuie să aiba altu sensu. În contracte, ca si în lege, candu e vorb'a de o interpretatiune, cea gramaticale trebuie mai antai să se incerce, și numai candu ea aru fi în opozițiune cu intienținea comună a partiloru, atunci trebuie să se neglige. Pote încă că eră mai bine ca legiuitorele să fi dăsu „intienținea generală și comună a părțiloru,“ că-ci chiaru dacă dispozițiunea specială aru fi ore-cum contraria dispozițiuniloru generali ale conventiunii, nu trebuie totu-si să se presupuna ca ea a fostu facuta după intienținea comună a partiloru? Cum se pote intielege apoi că părțile au voit se puna în contractulu lor unu clausa contraria intienționiloru comune? Acestu articulu este înse remarcabilu printr'acest'a, că legiuitorele declara susu si tare că interpretatiunea, care trebuie să se prefore de jude în esplicatiunea contractelor, este cea rationata, adica cea basata pre sensulu conventiunii, pe intienținea comună a partiloru. Dacă, credem noi, pre langa cuventulu „intienținea comună“ se mai adage si acellu-a de „generală,“ acestu articulu aru fi exprimat într'unu modu perfectu adevărat'a sa idea.

Dacă unu clausa a conventiunii este primitoria de două sensuri, ea se va interpretă în sensulu ce pote avé unu effectu, era nu în acellu-a ce n'ar poté produce nici unulu. Este evidentu dacă aceste două sensuri se contradicu. Părțile au voit se face ce-va, se stipuleze ce-va punendu cea clausa; este chiaru a intră în intienținea lor a-i da

cuventuri ocasionale, cari au emetiunatu pe toti.

Oh! tristu tablou acestu-a, care ar fi storsu lacrima din anim'a și cellui mai nesimțitoru omu! A vedé plangandu pre acei-a, pre cari atătu de multu i iubimu, și pre cari i-amu mangaiă bucurosu, dara si noi plangemu. —

Cum se mangaiamu dara pre gelniculu sociu și fiu, și pre duios'a nora? Unde se aflam cuvintele potrivite, candu anim'a noastră numai simțesce, daru tace? Nu potemu să vi offerimu alta mangaiare, decâtu compatimirea noastră!

Er repausatei să-i fia tierrena usiora și memori'a binecuventata!

Unu compatimitorin.

Germani'a. Regele Italiei Victoru Emanuilu, plecandu din Vienn'a Domineca în 21. Sept. în d'f'u'a urmatoria sosi la Berlinu, unde fu primitu cu caldura și deplina cordialitate. Capital'a preste totu lu-acceptă în vestmentu de serbatoriă, înse nu în colorii asiă batatorie la ochi ca în Vienn'a; asemenea si poporatiunea din Berlinu nu-si manifestă bucuria prin esclamatii essaltate, ca cea din Vienn'a.

Presenti'a lui Victoru Emanuilu în Berlinu se commentedia cu colorile cele mai varie. A amblă să affi adevăru în gramad'a combinatiuniloru ce se facu cu privire la acesta convenire, ar însemnă a caută aculu în carulu cu fenu. Dreptu aseca de-o-cam-data ne marginimu a înregistră, pre langa cele din nr. precedentu, si acea combinatiune, după carea calletori'a regelui italianu ar avé de scopu, a esoperă între Itali'a, Ostrunguri'a și Prusso-Germani'a una procedura analoga în privinti'a alegerii nou-lui papa.

„Nordd. Allg. Ztg.“ în articulu seu, prin care saluta sosirea regelui Victoru Emanuilu în Berlinu între altele scrie:

Callile, cari au condusu pre Itali'a și Germani'a la scopurile lor, au fostu în multe privintie paralele, și istoria în restempu de unu seclu și diumetate a trassu mai multe asemenea paralele între Prussi'a-Brandenburg și Savoi'a-Piemontu. Înse directiunea, în care aceste două națiuni vreau să-si assecură independint'a spirituală și politica acum si în venitoriu, este si mai paralela, este callea simphathielor și interesselor comune. Din curtea imperială de Vienn'a, carea pentru dînsulu este pucinu amicabila,

unu sensu în care pote avé unu effectu. — Daru se bagamu bine de seama: art. 978 presupune, că dandu-se două sensuri clausei, numai unulu pote avé unu effectu. Dacă înse amendou sensurile ce s'aru da aru poté produce, câte unu effectu? Aci se nasce difficultatea. Este de detori'a judeului, în acestu casu, să vedă care din aceste două sensuri se pote apropiă mai bine de natur'a contractului de intienținea comună și generale a partiloru, că-ci principulu pusu în articulu precedentu nu trebuie să se uite.

Terminii susceptibili de două intiellesuri se interpreta în intiellesulu ce se potrivesc mai multu cu natur'a contractului (art. 979). Acestu articulu este usioru de intiellesu: ellu pote fi consideratu ca unu allu douilea ali-neatu allu cellui de susu.

În art. 980 se pune obligatiune judeului să interprete dispozițiunile îndouiose dîntr'unu contractu după obiceiulu loculu unde ellu s'a inchiăiatu.

Nu este necesitate ca într'unu contractu să se mentioneze tote clausele: cele obicnuite se voru subintielege totu-de-un'a, de si nu sunt puse într'unu modu espressu într'insulu.

Tote clausele conventiuniloru se interpreta unelo printr'altele, dandu-se fia-carei-a intiellesulu ce resulta din actulu întregu. Se presupune, cu dreptu cuventu, că în intienținea partiloru contractulu n'a potutu contiené clause contradictorie un'a altei-a, seau puse într'insulu fără ca-să fi avutu vr'o legatura. De aci acestu principiu atatu de ecitabile.

(Finea va urma.) *

regele Victoru Emanuilu a plecatu pre callea cátra Berlinu, si in aceste conveniri alle suveraniloru si alle consiliariloru snpremi ai loru nu vedemu, de cátu una garantia mai mare pentru pacea Europei.⁴

„Correspondenti'a provinciala“ din Berlinu díce, cá calletori'a regelui Italiei la Vienn'a si Berlinu este cea mai mare garantia pentru durabilitatea unei politice de pace. Stipulatiuni diplomatice in asta privintia numai atunci voru avé locu, candu din vre-o parte ore-care s'ar vedé ammentiatia pacea europena. Din norocire inse, de presinte nu se observa nici unu periclu, cu tote cá ici si colé, avendu in vedere miscárilé si desvoltárilé politice in unele staturi, se ivescu celle mai mari ingrigiri pentru pacea europena; aceste ingrigiri inse trebue sè dispara indata ce se va luá in demna consideratiune convenirea suveraniloru in Vienn'a si Berlinu.

Aceste espectoratiuni alle „Corresp. prov.“ se credu a fi inspirate si totu-odata indreptate, ca unu felu de demonstratiune, contra miscárilé monarchice-ultramontane din Franci'a, si ca una admonitiune facia cu politic'a de resbunare a francesiloru infocati.

Republic'a francesa. Commissiunea permanenta a adunárilé nationali tienú Joi in 25. Sept. siedintia ordenaria, la carea au participatu si ministrii affaceriloru interne si esterne. Dlu Broglie ministru de esterne, interpellatu fiindu in privintia generalului carlistu Saballs, care se affia in Perpignan pre territoriu francesu, respunse intre altele, cá consululu spaniolu din Parisu nu l'a informatu despre acesta impregiurare. Territoriulu francesu nu-lu pote folosi nice un'a din partitele ispaniole spre scopuri de partita; Franci'a in consonantia cu cellelalte poteri europene n'a recunoscutu inca republic'a actuala din Ispani'a; ea se multiumesce a sta cu guvernulu din Madridu in relatii de amicitia. Ministrulu de interne, intrebatu fiindu, respunse cá 39 departemente se affia in stare de asediú.

Dupa siedinti'a commissiunii permanente vre-o siesse-dieci deputati din fractiunile monarchiste tienura una conferintia, in care se desbatura pre rendu tote difficultátele, cari mai stau inca in callea restauratiunii monarchiste. — „Agence Havas“ affia, cá conferintia s'a intiellesu cu privire la tote punctele. „Ser'a“ comunica, cá cei mai multi oratori au vorbitu pentru flamur'a tricolora, dicundu, cá sub acest'a restauratiunea este posibilá, éra sub flamur'a alba nu. Dupa „Figaro“ conferintia ar fi recunoscutu cu placere, cá in tierra domnescu preste totu tendintie monarchiste: de-ora-ce cu visit'a contelui de Parisu in Frohsdorf a disparutu orice divergintia de pareri, care ar fi fostu in stare sè impedece generalisarea acestoru tendintie.

Foi'a radicala „Avenir national“ recummenda aliantia republicaniloru cu bonapattistii spre a combatte fusiunea monarchista-clericala. — Principele Serbiei Milanu va plecá din Parisu Domenica in 28. Sept.

VARIETATI.

(Numire) La propunerea ministrului-presiedente ungurescu, Maiestatea Sa numi pre Mazuraniciu de banu allu Croatiei, Slavoniei si Dalmatiei. Nou numitulu banu se affia de mai multe dílle aici in Pest'a spre a se intiellege cu guvernulu ungurescu in privintia unoru numiri mai insemnate, precum sunt alle siefloru de sectiuni pentru affacerile interne si de justitia. Totu in díllele aceste, adeca de la numirea lui Mazuraniciu incoce, se latí faim'a, cá ministrulu croatu Peiaceviciu a demessionatu. Pana acum nu se scie inca nimicu positivu in asta privintia.

(Rectificare si insciintiare.) In numerulu 62. luassemu notiti'a intre Varietáti, cá prelegerile la gimnasiulu romanu din Nasaudu, din causa colerei, nu se voru incepe, pote, pana in 1. Novembre. Dupa inchiarea numerului precedentu (63.) primíramu inse insciintiare pre calle telegrafica de la directiunea gimnasiala, cá prelegerile la acellu gimnasiu se incepu in 1. Octobre. Facundu deci prin acest'a rectificarea necesaria, ne grabimu totu-odata a insciintia si pre on. publicu despre acest'a, pentru ca sè se scie orientá.

(Br. Bánfi si coler'a.) Dle Red. ! Nu multu tempu dupa promisiunea facuta cu occasiunea prenumerarei melle la multu pretiutulu Domniei Vóstre diariu „Federatiunea“ veniu a mi-o implini in parte seau cellu pucinu a incepe a mi-o implini cu rogarea modesta, cá sè benevoiti a primí in colonele laudabilulu Domniei Vóstre diariu urmatoriele síruri: De unu tempu in coce, adeca de in 24 Augustu si pana in tempulu in care am onore a vi scrie aceste orduri, oспеle celu infioratoriu si inspaimentatoriu coler'a grasadia si in commun'a nostra Satulu nou sasescu acum cu furia mai mare, acum mai mica inse asiá cá mai nece una di nu trece, de unu tempu in coce, in care sè nu fia rapitu baremu unulu de acestu morbu cumplitu. Inse cei rapiti de acésta bola sunt pan' acum mai numai de cei mai miseri, cari traiescu reu si neregulatu si cari daca sunt atacati de morbu nu viescu a intrebuintia medicin'a offerita, concre dienduse numai singuru sortiei. In asemene situatiune afflandu-ne ne bucurámu candu vedemu, cá si autoritátele publice se ingrigescu multu pentru impedearea posibilé a acestui morbu seceratoriu de vietie si pentru ajutorirea coloru miseri, atacati de densulu. Astifeliu in 12 a lunei curente avurámu onorea a vedé in comun'a nostra pre domuulu Comite supremu Bar. Bánfi insocitu de unu chirurgu si de d. jude processuale Fejérvári, ca astifelu sè se convinga in persona despre statulu si gradulu morbului, precum si cá sè dispuna in locu totu ce va affia necessariu spre impedearea coloru lipsiti. Trebuie sè recunoscu s cu multatima, cá acestu demnitate innaltu, de si este tare inaintatu in etate totu-si nu pregeta nice se abstiens prin nemieu de a visitá acele comune din Comitatuulu seu, in cari s'a ivitu acestu morbu asiatecu si a aduce prin presantia sa mangaiare coloru intristati si incuragiare coloru desperati. — Mie-mi spusese, cá de siepte dílle totu calletoresce in partea osteca a Comitatuulu seu si cá dupa visitarea aceste parti va intreprinde alta calletoria in partea apusána prin communele, cari voru avé lipsa. Cu occasiunea aceste visitari a communei nostre a facutu multe dispositiuni sanitarie si a impusu chirurgulu si d. jude processuale, ca se cerce cátu de desu communitátele atacate de epidemia. Acestu mandatu se si implinesce, cá-ei-d. jude processuale tende aduce cu tota rigorea in indeplinire tote cellea impuse, si face si tnsu-si dispositiuni noue, cari le affia necesarie. Onore domnului comite supremu, care se interessadio fora obosire atátu de multu de binele si sanetatea poporulu si sie-si concediutu. Precum in comun'anostre asiá grassedia coler'a si in communitatele vecine; Bidiu, St. Iacobu, Lechintia si Veresház. In St. Iacobu, una communa de vro 700 sufflete au moritu pan' acum vro 50. Tota lumea ascepta ploia si recierea temperaturéi sperandu cá dora si acestu morbu seceratoriu inca va incetá. — Cu alta occasiunea voiu reveni la cestiunea asia de multu discutata in acestu pretiutu diariu, adeca: la vendiarea paduriloru de in Districtulu Naseudului, privita din punctu de vedere patriotecu nationalu. Satulu nou in 14 Septembrie 1873. — Nicolau Popu.

Lotteri'a din Dev'a, avendu a se trage currendu rogámu pre toti Domni ce au losuri neplatite — sunt la 4000 — a ne spediu banii neintardiátu. Totu odata Comitatuulu face cunoscutu, cá, precum se vede chiaru pre losuri, numerii castigatori se voru publicá prin díarele romane, deci ori ce cerere d'a se tramitte

pre la possessorii de losuri liste de numerii castigatori voru remané fára respunsu. Comitatuulu nu pote luá asupra-si o correspondentia atátu de intinsa si impreunata cu spese insemnate.

Associatiunea generala (internationala) pentru educatiune va tiené acestu annu adunarea sa generala la Cassel (Germani'a) la 29—30 Septembrie si 1. Octobre.

Ca membra a societátilé si plenipotent'a sa generala pentru romanime am onore a face cunoscutu Domneloru romane ce ar dorí a assiste la acesta solemnitate de unu interessu atátu de importantu, cá ori ce dama romana pote afflá la Cassel, pentru acea occasiune, cortelu gratuitu adressandu se la D. S. Wiegend, librariu in acellu orasiu. Tote companiele de cálli ferrate Germane — afara de Staatsbahn — dau billete de transportu pentru Cassel si indereptu cu pretiulu diumetate. Serbárilé Associatiunei se voru tiené la Wilhelmhöhe, locu memorabilu prin captivitatea lui Napoleon. Dissertatiuni asupra educatiunei copiiloru, asupra culturéi poporeloru, asupra redicárilé femeeloru la nivelulu morálu essigiatu de civilizatiunea moderna, voru fi numerose si tienute de illustratiuni sciintifice de diverse nationalitáti.

Constanti'a de Dunca Schiau, membra Societátilé si plenipotent'a sa generala pentru romanime.

Sciri electrice.

Berlinu, 26 Sept. Regele Italiei pleca asta-di sera d'adrepulu cátra casa. La prandiulu ce se dá asta-di la Launay voru participá: Imperatorele Vilhelmu, regele italianu, principii din famili'a domnitoria, Bismarek, Delbrück si Eulenburg. Eri dupa amedia-di Bismarek a conferatu mai lungu tempu cu ministrii italieni.

Parisu, 25 Sept. Scirile oficiale din Ispani'a anuncia, cá truppele carliste, cari au asediatu Tolosa, la apropiarea lui Merionis cu corpulu seu de armata, au luat-o la fuga, éra Merionis a intratu in Tolosa.

Vienn'a, 25 Sept. Ministeriulu a stersu limb'a slovena d'intre obiectele obligate in scolele medie din Carnioli'a.

214—1873.

Concursu.

Pre bas'a bugatului preliminaru de adunarea generala a Associatiunei transilvane tienuta in 1872 la Sabesiu p. XVII, adoptatu in siedinti'a de asta-di, si pentru annulu 1873/4, se publica prin acest'a concursu la urmatoriele stipendie si ajutorie:

1. La unu stipendiu de 150 fl. v. a. pentru unu juristu in patria.
2. La unu stipendiu de 60 fl. v. a. pentru unu gimnasistu.
3. La unu stipendiu de 60 fl. v. a. pentru unu elevu de la scol'a reale.
4. La 6 ajutorie de câte 50 fl. v. a. pentru 6 sodali de meseria, calificati de a se face maestri.
5. La 20 ajutorie de câte 25 fl. v. a. destinate pentru 20 invetiacei de messeria.

Terminulu concursului, pentru stipendiele si ajutoriele susu amentite se defige pre 20 Octobre 1873.

Concurentii la stipendiele de sub pos. 1, 2, si 3, au de a-si asterne la Comitatuulu Associatiunei transilvane pana la terminulu susu indigitatu, concursule loru vedinte: a) cu carte de botezu. b) cu testimoniu de pre Semestrulu II annulu scol. 1872/3 c) cu testimoniu de paupertate, d) cu reversu despre acea, cumca ajungundu la stare, se voru face membri Associatiunei, si in fine Concurentii la stipendiulu de sub pos. 1. voru avea de a mai alaturá la concursule loru

si reversu despre acea, cumca dupa absolvirea studiiloru, se voru applicá in patria incátu si-voru afflá postu corespondentioru.

De la concurentii la ajutoriele de sub pos. 4 pre langa atestatu de botezu, se recere, cá sè produca adeverintia de la maestrulu resp. despre acea, cumca sunt calificati de a se face maestri.

Ér de la concurentii la ajutoriele de sub pos. 5 pre langa atestatu de botezu se recere adeverintia de la maestrulu respect. despre desteritatea si diligintia in meseri'a, cu care se occupa.

Fostii stipendiatu pre annulu scol. trecut, cari prin producerea documentelor de progressu in studie, au satisfacutu conditiuniloru recorate, se lasa si pre annulu scol. 1873/4, in usuarea avutelor stipendie, inse cu acea conditiune, cá sè produca documente de inmatriculare de la Directiunile institutelor resp. ca astfeliu, sè se pota face dispositiunile de lipsa pentru assemnarea stipendiiloru conferite si pre annulu scol. 1873/4

Din siedinti'a lunaria a comitetulu Associatiunei transilvane tienuta la Sabiuu in 23 Septembrie 1873.

Concursu.

Pentru vacant'a statiune doctentiale de Supurulu de susu pre 1. Octobre a. c. se publica Concursu.

Cu acesta statiune sunt impreunate urmatoriele emolumente: 120 fl. v. a.; 35 mierdie de bucate si totu atáti'a clacani; pamentu aratoriu de 8 cubule; lemne de incalditu si stótele diumetate precum si, eventualminté, proventele cantoralu.

Doritorii de a dobandi acesta statiune sè fia essercitati bine in tipicu si cantari; avendu de a se presentá cu documentele loru, pre terminulu mai susu indicatu, in antea senatulu scolasticu locale.

Din siedinti'a senatulu scolasticu, tienuta in Supurulu de susu 10 Sept. 1873.

2—2

Ioanne Galu.
parocu, protop. si presied. senat. scol.

Respunsuri. Dlu Filoromanu c. — Precum voi fi observatu dejá, articulu din urma allu Dtalle a apparutu numai in estrassu essentialu. Manuscriptulu originalu s'a pastratu, conformu dorintiei Dtalle.

Dloru I. Cl. . . in V. si Abs. T. . . in Albacu: Dlu Red. nu se affia de presinte in Pest'a, astfeliu rogárilé Dvostre, fiindu de natura urgenta, este cu nepotintia d'a le impleni.

Parintelui Ios. Fericea . . in Brasiovu: — Reflexiunile Dtalle le-am primitu si cetitu. Esti tare delicatu, si prin cáte unu locu estichiaru sublimu; apoi eruditatiunea ce ó desvolti ti-face onore, dar numai Dtalle, nu si corpulu de care te tieni. In nr. prossimu va apparé acestu productu allu santei Dtalle nevinovatie.

ALESSANDRU ROMANU

Propriet., ed.t. si red. respundiet.

Sifilitic'a si impotenti'a,
la vechie séu de curundu nascute,
se voru tratá dupa metodulu homeopaticu de Dr. I. Ernst, Pest'a, strad'a idoliloru (Göttergasse) nr. 6., etagiulu II., usi'a nr. 15., de la 2—5 ore dupa media-di

Aceste morburi se trateza a desse ori in modulu celu mai usioru cu dose mari de odu si argintu viu, si acést'a se face numai spre ajungerea unui resultatu momentanu. Patifienti vindecati in modulu acestu a voru cadé mai curundu séu mai tardiu in morburile celle mai infricosiate, incátu inca in aduncele batranetie voru avé, dore, a sufferi greu de condeintiale aceste tratári usiore si superficiale Scutu contra acestoru felu de pericle ofera metodulu de tratere homeopaticu, care, precum este cunoscutu, nu numai cá vindeca dorerile celle mai invecitate, ci effectulu lui este asiá de binefacatoriu, incátu nu lasa nice cea mica temere de urmárilé. Diet'a ce se va peserie este simpla si usioru de tienutu.